

Saksbehandler: Christian Duus

Vår dato:
19.02.2018
Deres dato:
08.12.2017

Vår referanse:
2018/55
Deres referanse:
2017/18552

Fylkesmannen i Oslo og Akershus
Postboks 8111 Dep.

0032 OSLO

Tolkning av barnehageloven   14 a

Vi viser til henvendelse datert 8. desember 2017. Dere videresender spørsmål fra Oslo kommune om tolkningen av barnehageloven 14 a første ledd.

Etter det Utdanningsdirektoratet kjenner til, har flere fylkesmenn mottatt likelydende spørsmål fra andre kommuner, og vi sender derfor svaret vært til samtlige fylkesmenn.

Vi gjengir kort spørsmålene under, og besvarer dem fortløpende.

Hva menes med «tilsvarende barnehager» i   14 a første ledd bokstav c?

Med «tilsvarende barnehager» menes det at ordinære barnehager sammenlignes med ordinære barnehager, åpne barnehager sammenlignes med åpne barnehager og familiebarnehager sammenlignes med familiebarnehager.

Hvilke forhold kommunen skal vektlegge i vesentlighetsvurderingen etter å 14 a første ledd bokstav c?

Det er ikke mulig å gi en uttømmende liste over forhold som kommunen kan vektlegge ved vesentlighetsvurderingen etter å 14 a første ledd bokstav c. Vi har tidligere pekt på noen forhold som ofte er aktuelle:

- Organisering av drift. Barnehager kan organisere driften ulik og barnehager som k per tjenester som f.eks. vaktmester- eller rengjøringstjenester eksternt og dette kan påvirke nivået på personalkostnadene.
- Barn med særskilt tilrettelegging. Antallet barn med behov for særskilt tilrettelegging vil variere mellom barnehagene og vil kunne medføre variasjon i personalkostnadene.
- Eiers arbeid i barnehagen. Dersom eier selv arbeider i barnehagen og tar ut kompensasjon gjennom barnehagens overskudd, vil personalkostnadene v re kunstig lave. Hvis eier tar ut lønn som ordinær personalkostnad bør det også vurderes om det bør justeres for dette, da høy lønn til eier eller eiers nærstående vil kunne dekke over lav lønn til de øvrige ansatte i barnehagen.

I tillegg vil alderssammensetningen hos de ansatte i den private barnehagene kunne forklare nivået på barnehagens personalkostnader; ansatte med lav ansenitet har gjerne lavere lønn enn ansatte med lengre ansenitet. Skyldes barnehagens lave personalkostnader per heltidsplass at barnehagen har mange ansatte med lav ansenitet, taler dette for at barnehagen ikke har vesentlig lavere personalkostnader.

Et annet forhold som kan forklare nivået på barnehagens personalkostnader er pensjonsutgiftene til barnehagen. De private barnehagene er forpliktet til å ha en alderspensjon for sine ansatte som skal minst utgjøre 2 prosent av lønnen, jf. OTP-loven   4. Utover dette er det opp til den enkelte barnehage om den tilbyr høyere pensjon enn dette. Dersom avviket mellom kommunens personalkostnader per heltidsplass og den private barnehagens personalkostnader per heltidsplass skyldes at barnehagen har lave pensjonskostnader, er dette et moment som taler for at barnehagen ikke har vesentlig lave personalkostnader.

De private barnehagene er forpliktet til å følge forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjon i barnehager. Pedagognormen sikrer at den enkelte barnehage har en forsvarlig pedagogisk bemanning. Har de kommunale barnehagene en høyere pedagogtetthet enn pedagognormen, og således høyere personalkostnader per heltids plass enn den private barnehagen, taler det for at den private barnehagen ikke har vesentlige lavere personalkostnader.

Følger den private barnehagen ikke pedagognormen, vil dette trolig gi utslag i lavere personalkostnader. I tilknytning til § 14 a første ledd bokstav c skal dette forholdet ikke tillegges vekt utover det utslaget det gir i personalkostnadene. Kommunen har imidlertid da en klar oppfordring til å føre tilsyn med dette.

Kan barnehagen innenfor vilkår a føre kostnader som f.eks. kostnader ved bruk av kjøretøy som både disponeres av barnehagen og benyttes privat, kostnader ved oppgradering av lokaler/uteområder i barnehager som både brukes som bolig og barnehage og kostnader ved rene fornøyelsesturer til utlandet for de barnehageansatte i barnehagens regnskap?

Etter § 14 a første ledd bokstav a kan barnehagen bare belastes kostnader som direkte vedrører godkjent drift av barnehagen. Vurderingstemaet er om kostnaden er reelt knyttet til driften av barnehagen. Det må avgjøres etter en konkret vurdering. Dersom f.eks. en bil i praksis kun brukes privat og ikke i driften av barnehagen er det i strid med vilkår a å føre disse kostnadene på barnehagen. Det er imidlertid ikke noe forbud mot at bilen også kan brukes privat. I familiebarnehager vil ofte barnehagens lokaler og uteområder også brukes privat, men oppgraderinger som er knyttet til drift av barnehagen vil ikke stride mot vilkår a. Dersom oppgraderingen har sammenheng med barnehagedriften, kan hele kostnaden føres på barnehagen. Det er ikke plikt for barnehageeier å fordele kostnaden forholdsmessig mellom barnehagen og det private hjemmet. Barnehageeier vil også ha stor frihet til å velge løsninger og materialer, selv om kommunen mener andre og billigere alternativer ville være bedre.

Skal kommunen i vurderingen av markedspris ved kjøp fra eier eller eiers nærstående se hen til hva det ville kostet å ansette noen i barnehagen til å utføre disse oppgavene, vurdere timeprisene for fakturerte tjenester og/eller vurdere omfanget av tjenestekjøpene?

Etter § 14 a første ledd bokstav b kan ikke barnehagen overfor eier eller eiers nærstående belastes kostnader på vilkår eller med beløp som avviker fra eller overstiger det som ville vært fastsatt mellom uavhengige parter. Prisen på varen eller tjenesten vil være et moment som kommunen alltid må vurdere. For tjenester må timeprisen vurderes sammen med andre godtgjørelser som f.eks. dekning av tjenesteyters kostnader, oppstartspris o.l.

I tillegg til prisen må også kommunen vurdere om vilkårene for tjenestene avviker fra det uavhengige parter ville avtalt. I denne vurderingen kan omfanget av tjenesten være et moment. Hvis barnehagen forplikter seg til å benytte tjenester fra eier eller eiers nærstående på et nivå langt utover det normale, taler dette for at barnehagen ikke overholder bokstav b. Hvis barnehagen f.eks. forplikter seg til å kjøpe renholdstjenester som er langt over det en barnehage av den størrelsen normalt har behov for, kan dette tale for at avtalen ikke er tilsvarende det som ville vært fastsatt mellom uavhengige parter.

Barnehageeier velger selv hvilke tjenester barnehagen ønsker å ha egne ansatte til å utføre og hvilke de ønsker å leie inn eksterne til å utføre. Utgangspunktet for vurderingen av markedspris og vilkår for kjøp av tjenester vil derfor være kjøp av tilsvarende tjenester avtalt mellom uavhengige parter og ikke hva det ville koste å ansette noen til å utføre tjenesten.

Skal barn under tre år vektas med 2,0 eller 1,8 i beregningen av personalkostnader per heltids plass?

Kravet til pedagogiske leder i barnehagen er dobbelt så høyt for barn under tre år, som for barn over tre år, jf. forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjon i barnehager § 1. I Kunnskapsdepartementets forslag til bemanningsnorm og skjerpet pedagognorm (publisert 22 juni 2017) er det også forslått krav til bemanning og pedagogiske ledere er dobbelt så høyt for barn under tre år som over tre år. Etter det Utdanningsdirektoratet kjenner til er dette også vanlig praksis i de fleste barnehager.

I forskrift om tilskudd til private barnehager § 3 er det fastsatt at driftstilskuddet til private barnehager er 1,8 ganger så høyt for barn under tre år som barn over tre år. Dette tar høyde for at det er andre kostnader enn personal der barn under tre år ikke vil koste det dobbelte av det barn over tre år koster.

På bakgrunn av dette mener Utdanningsdirektoratet at i beregningen av personalkostnader per heltidsplass skal barn under tre år vektas med 2,0 og ikke 1,8.

Vennlig hilsen

Einar Simonsen Plahter
avdelingsdirektør

Christian Duus
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Fylkesmannen i Østfold	Postboks 325
Fylkesmannen i Hedmark	Postboks 4034
Fylkesmannen i Buskerud	Postboks 1604
Fylkesmannen i Telemark	Postboks 2603
Fylkesmannen i Rogaland	Postboks 59
Fylkesmannen i Sogn og Fjordane	Njøsavegen 2
Fylkesmannen i Troms	Postboks 6105
Fylkesmannen i Trøndelag	Postboks 2600
Fylkesmannen i Oppland	Postboks 987
Fylkesmannen i Vestfold	Postboks 2076
Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder	Postboks 788 Stoa
Fylkesmannen i Hordaland	Postboks 7310
Fylkesmannen i Møre og Romsdal	Postboks 2520
Fylkesmannen i Nordland	Postboks 1405
Fylkesmannen i Finnmark	Statens hus, Damsveien 1